

PITANJA I ODGOVORI

UVOD

Prava s osnove osiguranja zaštite zdravlja na radu predstavljaju zanimljivu temu, kako osiguranicima, tako i poslodavcima. I u ovom broju donosimo nekoliko upita koji se odnose na konkretne situacije i primjenu važećih propisa s osnove osiguranja zaštite zdravlja na radu.

1. Molimo odgovor na sljedeća pitanja:

- Imaju li zaposlenici veleposlanstava pravo i obvezu provoditi prethodne i periodičke preglede zaposlenika (državljeni RH i stranci) za radna mjesta s posebnim uvjetima rada (rad na računalu i vozači) posredstvom HZZO-a?
- Moraju li imati odabran tim medicine rada koji je ugovoren s HZZO-om?
- Moraju li imati procjenu radnog mjesta?
- Provode li preglede prema propisanim uslugama HZZO-a ili zdravstvenog osiguranja matične države?

Odgovor:

Ako su zaposlenici veleposlanstva neke države osigurani sukladno članku 6., stavku 4. Zakona o obveznom zdravstvenom osiguranju (N.N., br. 150/08., 94/09., 153/09., 71/10., 139/10., 49/11. i 22/12.), oni ostvaruju pravo na specifič-

nu zdravstvenu zaštitu i moraju imati odabranog doktora specijalistu medicine rada, kao i procjenu opasnosti te podliježu hrvatskim propisima iz obveznog zdravstvenog osiguranja, odnosno propisima koji se odnose na preventivne preglede za navedena radna mjesta s posebnim uvjetima rada.

2. Ako je radnik doživio ozljedu na radu i ta ozljeda mu je priznata i na osnovi toga je ostvario pravo na liječenje itd., zanima me u kojim slučajevima Zavod može zahtijevati da te troškove pokrije poslodavac? U Zakonu o zdravstvenom osiguranju piše:

Članak 113.

(1) Zavod je obvezan zahtijevati naknadu prouzročene štete od osobe koja je prouzročila bolest, ozljedu ili smrt osigurane osobe.

(2) Za štetu koju je Zavodu u slučajevima iz stavka 1. ovoga članka počinio radnik na radu ili u svezi s radom odgovara pravna ili fizička osoba – poslodavac.

Znači li to da Zavod može tražiti povrat troškova za liječenje ozlijeđenoga radnika od tvrtke bez obzira kako je ozljeda nastala i bez obzira na težinu ozljede, odnosno kako se određuje jesu li stvoreni uvjeti za nadoknadu štete u slučaju koji je opisan u članku 116?

Zavod je obvezan zahtijevati naknadu prouzročene štete od pravne ili fizičke osobe ako su bolest, ozljeda ili smrt osigurane osobe nastale zbog toga što nisu provedene mjere zaštite na radu ili druge mjere za zaštitu građana.

Jasno mi je ako se radi o težoj ozljedi, pa na teren izađe inspektor zaštite na radu i utvrdi propuste poslodavca, ali što ako se radi o lakšim ozljedama? Na primjer radnik padne i udari se u glavu, pa bude na bolovanju više dana. Može li se teretiti poslodavca da nadoknadi Zavodu nastalu štetu? Tko određuje da se događaj zbio zbog neprovođenja mjera zaštite na radu?

Odgovor:

Člankom 116. Zakona o obveznom zdravstvenom osiguranju (N.N., br. 150/08., 94/09., 153/09., 71/10. i 49/11. – dalje u tekstu: Zakon) propisano je da je Hrvatski zavod za zdravstveno osiguranje (dalje u tekstu: Zavod) obvezan zahtijevati naknadu prouzročene štete od pravne ili fizičke osobe u ovim slučajevima:

- ako su bolest, ozljeda ili smrt osigurane osobe nastale zbog toga što nisu provedene mjere zaštite na radu ili druge mjere za zaštitu građana
- kada je šteta nastala jer je radnik stupio na rad bez propisanog prethodnog zdravstvenog pregleda, a kasnije se zdravstvenim pregledom utvrdi da ta osoba prema zdravstvenom stanju nije bila sposobna za rad na određenim poslovima.

Sukladno članku 113. Zakona, Zavod je obvezan zahtijevati naknadu štete od osobe koja je prouzročila bolest, ozljedu ili smrt osigurane osobe. Ako je ozljeda prouzročena namjerno ili grubom nepažnjom radnika, Zavod je obvezan zahtijevati naknadu štete neposredno od radnika, temeljem članka 113., stavka 3. Zakona, u protivnom Zavod postupa sukladno članku 113., stavku 2. Zakona.

Ako u pojedinom slučaju nije izvršen nadzor od Državnog inspektorata, pravo utvrđivanja okolnosti iz članka 116. Zakona ima službena osoba koja vodi postupak utvrđivanja i priznava-

nja ozljede na radu primjenom članka 55., stavka 1. Zakona o općem upravnom postupku.

Da su stvoreni uvjeti za pokretanje postupka za naknadu štete, Zavod utvrđuje također i primjenom načela ekonomičnosti i svrsishodnosti postupanja te će se rukovoditi podacima o posljedicama uzrokovanim prizatom ozljedom na radu, odnosno troškovima nastalim za Zavod.

Naknada štete koju Zavod ima pravo zahtijevati u slučajevima iz članaka 113. i 116. Zakona obuhvaća troškove za zdravstvene i druge usluge te iznose novčanih naknada i drugih davanja koje plaća Zavod, a sukladno članku 120. Zakona.

Pri utvrđivanju prava na naknadu štete prouzročene Zavodu primjenjuju se odgovarajuće odredbe Zakona o obveznim odnosima i posebni propisi o naknadi štete, a sukladno članku 122. Zakona.

Tražbine naknade štete zastarijevaju istekom rokova određenih Zakonom o obveznim odnosima, a zastarni rokovi počinju teći od dana kada je postalo ovršnim rješenje kojim je priznato pravo na primanje iz sredstava Zavoda.

3. Obraćamo vam se zbog stradavanja dobrovoljnog vatrogasca, a glede prijave ozljede na radu u vrijeme gašenja požara u kojem je stradao, a inače je djelatnik tvrtke s područja županije.

Nesporno prijavu za slučaj nesreće na poslu i profesionalne bolesti može podnijeti pravna ili fizička osoba ili tijelo državne vlasti u roku od 8 dana od nastanka okolnosti, te se članovima dobrovoljnih vatrogasnih jedinica osigurava pravo na zdravstvenu zaštitu i pravo na novčane naknade i pravo na nadoknadu plaće.

U ovom slučaju pitanje je tko podnosi prijavu (Vatrogasna zajednica ili poslodavac), kome se izdaju potvrde i doznake za bolovanje i tko ih obračunava i isplaćuje (Vatrogasna zajednica ili poslodavac). Ako je ostvarivanje prava vezano uz Vatrogasnu zajednicu koja bi prijavljivala i vatrogasca i nesreću na poslu, na koji način se obavještava „pravi poslodavac“ da je njegov

djelatnik stradao, da je na bolovanju, da ima pravo na nadoknadu plaće i koja je visina te nadoknade, odnosno kako se utvrđuje i koji status ima radni odnos toga djelatnika?

Odgovor:

Sukladno članku 13.a, stavku 1., točki 13. Zakona o obveznom zdravstvenom osiguranju (N.N., br. 150/08., 94/09., 153/09., 71/10., 139/10. i 49/11. - dalje u tekstu: Zakon) osobe koje kao članovi operativnih sastava dobrovoljnih vatrogasnih organizacija obavljaju zadatke gašenja požara, zaštite i spašavanja u slučaju drugih nepogoda obvezno se osiguravaju za slučaj ozljede na radu i profesionalne bolesti.

U predmetnom slučaju nadležna Vatrogasna zajednica je u obvezi, temeljem članka 13.a, stavka 2. Zakona, za navedene osobe podnijeti prijavu na obvezno zdravstveno osiguranje za slučaj ozljede na radu i profesionalne bolesti na tiskanici T-5. Sukladno članku 4., stavku 3. Pravilnika o pravima, uvjetima i načinu utvrđivanja prava iz obveznog zdravstvenog osiguranja u slučaju ozljede na radu i profesionalne bolesti (N.N., br. 1/11. - dalje u tekstu: Pravilnik) prijava se podnosi u roku od 8 dana od dana nastanka okolnosti osnovom kojih postoji obveza osiguranja za slučaj ozljede na radu i profesionalnih bolesti.

Prijavu o ozljedi na radu vatrogasca koji je stradao prilikom gašenja požara podnosi nadležna Vatrogasna zajednica, kao organizator aktivnosti iz članka 13.a., stavka 1., točke 13. Zakona, u roku od 8 dana od dana nastanka predmetne ozljede, sukladno članku 37., stavku 1. i članku 43., stavku 1. Pravilnika.

U slučaju da se nakon provedenog postupka ozljeda prizna ozljedom na radu osigurana osoba, temeljem članka 5., stavka 1., točke 2. Pravilnika, u sklopu prava iz obveznog zdravstvenog osiguranja, ostvaruje pravo na zdravstvenu zaštitu i novčane naknade, ali ne i pravo na naknadu plaće na teret Hrvatskog zavoda za zdravstveno osiguranje (dalje u tekstu: Zavod), a sukladno članku 24.a, stavku 2. i 3. Zakona.

O priznatoj ozljedi na radu Zavod, sukladno članku 40. Pravilnika, izvješćuje obveznika podnošenja prijave o ozljedi na radu, odnosno Vatrogasnu zajednicu.

Ako radnik koji je ujedno član operativnog sastava dobrovoljne vatrogasne organizacije zadobije ozljedu na radu prilikom gašenja požara dužan je o tome, kao i o spriječenosti za rad, izvijestiti svojeg poslodavca sukladno važećim odredbama Zakona o radu. Poslodavac mu je dužan isplatiti naknadu plaće primjenom članka 87. Zakona o radu (N.N., br. 149/09. i 61/11.).

4. Naša tvrtka registrirana je za privremeno zapošljavanje. Mi naše radnike upućujemo na rad korisnicima usluge. Ovisno o poslovima koje obavljaju, naši zaposlenici trebaju obaviti liječničke preglede, ponovljene ili inicijalne (prije zapošljavanja).

Sukladno tome, zamolili bismo vas za pomoć. Neke klinike za naše djelatnike direktno traže refundaciju troškova od HZZO-a, a neke nam ispostavljaju račun i onda mi tražimo refundaciju troška.

Prema današnjem dogovoru, šaljem zamolbu za pojašnjenje procedure refundacije troškova liječničkih pregleda za naše buduće i trenutne zaposlenike:

- Tijekom siječnja bismo poslali 50 osoba na liječnički pregled za rad na poslovima zrakoplovnog osoblja. Osobe bismo zaposlili sukcesivno 1.4., 1.5. i 1.6.2012. godine. Kako se radi o specifičnom zaposlenju, liječnički pregled je obavezan prije daljnjih radnji i zaposlenja. Molim vas da nam pojasnite kako možemo tražiti refundaciju troškova od HZZO-a za inicijalni liječnički pregled za kabinsko osoblje (rad na poslovima zrakoplovnog osoblja)?
- Kako možemo organizirati liječničke preglede za naše zaposlenike (više djelatnosti) na način da nam liječničke ordinacije (poliklinike) ne ispostavljaju račune, već da refundaciju traže direktno od HZZO-a?

Odgovor:

1. Vi kao poslodavac šaljete kandidate za zaposlenje izabranom doktoru specijalisti medicine rada kojega ste kao tvrtka izabrali.

(Ako prijavu na zdravstveno i mirovinsko tih budućih radnika radite na svoju tvrtku, onda ih šaljete na pregled kod izabranog specijaliste medicine rada kojeg je izabrala vaša tvrtka.)

Za zaposlenike koje nakon prethodnog pregleda zaposlite u vašoj tvrtki, imate pravo tražiti refundaciju od HZZO-a. Zahtjev podnosite nadležnom Područnom uredu HZZO-a.

Za one zaposlenike koje NE zaposlite, troškove prethodnog pregleda plaćate sami i nemate pravo na refundaciju od HZZO-a.

Hrvatski zavod za zdravstveno osiguranje obavlja refundaciju prethodnih pregleda poslodavcima samo za prethodne preglede PRIJE zapošljavanja na poslovima s posebnim uvjetima rada.

Poslodavac uz zahtjev za refundaciju Hrvatskom zavodu za zdravstveno osiguranje prilaže:

- *specifikaciju radnika na koje se odnosi zahtjev*
- *obrazac RA-1, navesti članak i točku iz Pravilnika o poslovima s posebnim uvjetima rada i vrstu pregleda koji se traži*
- *obrazac RA-2*
- *presliku računa specijaliste medicine rada*
- *presliku dokaza o plaćenom računu.*

2. Neovisno o djelatnosti, ako šaljete na **prethodni pregled** osobe **koje su u radnom odnosu kod vas kao poslodavca**, doktor specijalist medicine rada, odnosno njegova ustanova, račun izdaje vama, ali vi **nemate pravo na refundaciju toga troška.**

Ako šaljete na periodični ili kontrolni pregled osobu koja je u radnom odnosu, račun ispostavlja specijalist medicine rada, odnosno njegova ustanova HZZO-u te ga šalje u nadležni Područni ured.

*Krešo Hubak, dr. dent. med.
Hrvatski zavod za zdravstveno osiguranje, Zagreb*